

Nr 43

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 12 mars 1965 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 126, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, förelagt riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623);

3) förordning angående ändrad lydelse av 2 och 12 §§ förordningen den 19 februari 1954 (nr 40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg;

4) förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Det ovan under 2) upptagna förslaget till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623) behandlas av utskottet i annat sammanhang.

I enlighet med utskottets hemställan i memorial nr 38 har riksdagen vid vårsessionen beslutat uppskjuta behandlingen av den föreliggande propositionen till innevarande års höstsession.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås bl. a. på grundval av betänkandet om koncernbidrag m. m. (SOU 1964: 29) en skatterättslig reglering av vissa vinstöverföringar inom koncerner. De nya reglerna föreslås skola tillämpas första gången vid 1966 års taxering.

De ovannämnda under 1), 3) och 4) upptagna *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag**om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att 20 och 43 §§ samt 57 § 3 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 ävensom punkt 10 av anvisningarna till 29 § och anvisningarna till 43 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***20 §.**

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skola från samtliga ur förvärvskällan under beskattningsåret härflutna intäkter i penningar eller penningars värde (bruttointäkt) avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande.

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skola från samtliga ur förvärvskällan under beskattningsåret härflutna intäkter i penningar eller penningars värde (bruttointäkt) avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. *Att koncernbidrag, som icke utgör sådan omkostnad, ändå skall avräknas i vissa fall och inräknas i bruttointäkt hos mottagaren framgår av 43 § 3 mom.*

Avdrag må _____ till kapitalförlust.

*(Se vidare anvisningarna.)**(Se vidare anvisningarna.)***43 §.**

Har näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans näringsföretag eller kan öva inflytande på företagets ledning, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller vidtagit andra liknande åtgärder och har, uppenbarligen i följd härav, inkomsten av företaget blivit avsevärt lägre än den eljest skolat bliva, samt är tillika den, vilken inkomsten i stället tillförts, icke för inkomsten skatt-

1 mom. Har näringsidkare till någon, som är ekonomiskt intresserad i hans företag eller kan öva inflytande på dess ledning eller i vars företag han är ekonomiskt intresserad eller på vars företags ledning han kan öva inflytande, försålt varor till lägre pris eller av honom köpt varor till högre pris än de i allmänhet gällande eller i övrigt med honom avtalat ekonomiska villkor som avvika från vad som skulle hava avtalats mellan två av varandra obero-

¹ Senaste lydelse av 20 § se 1951:324 samt punkt 10 av anvisningarna till 29 § se 1951:761.

(Nuvarande lydelse)

skyldig här i riket, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest dylika åtgärder icke vidtagits.

(Föreslagen lydelse)

ende näringsidkare och har, i följd härav, inkomsten av företaget blivit lägre än den eljest skolat bliva, samt *har* tillika den, vilken inkomsten i stället tillförts, icke *att utgöra skatt* för inkomsten här i riket, skall inkomsten av företaget beräknas till det belopp, vartill den kan antagas hava uppgått, därest dylika åtgärder icke vidtagits.

2 m o m. *Har svenskt aktiebolag eller förening som avses i 1 § lagen om ekonomiska föreningar drivit rörelse i eget namn uteslutande för annat sådant bolags eller annan sådan förenings räkning, utan att i övrigt driva verksamhet i nämnvärd omfattning, och redovisas därför inkomsten av den rörelse, som förstnämnda bolag eller förening (s. k. kommissionärsbolag eller -förening) drivit, hos det andra bolaget eller den andra föreningen, skall sistnämnda bolag eller förening anses hava drivit kommissionärsbolagets eller -föreningens rörelse, under förutsättning dels att rörelsen drivits på det angivna sättet under hela beskattningsåret för båda skattskyldiga eller sedan kommissionärsbolaget eller -föreningen började driva verksamhet av något slag, dels att beskattningsåren för de skattskyldiga utgått vid samma tidpunkt.*

3 m o m. *Äger svenskt aktiebolag eller förening som avses i 1 § lagen om ekonomiska föreningar (moderföretag) mer än nio tiondelar av aktierna i ett eller flera svenska aktiebolag (dotterbolag), skall koncernbidrag, som något av bolagen lämnar ett annat av bolagen eller föreningen eller som denna lämnar något av bolagen, anses såsom avdragsgill omkostnad för den som lämnat bidraget och skattepliktig intäkt för den som mottagit detta, även om bidraget icke för bidragsgivaren utgör omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande. Som villkor härför gäller*

Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

att den huvudsakliga verksamheten för bolag eller förening, som lämnar eller mottager koncernbidrag, avser jordbruksfastighet, annan fastighet eller annan rörelse än livförsäkringsrörelse,

att såväl givaren som mottagaren av bidraget redovisar detta till samma års taxering öppet i självdeklaration eller därvid fogad bilaga,

att, om bidraget lämnats av moderföretag till dotterbolag eller av dotterbolag till moderföretaget, detta ägt mer än nio tiondelar av aktierna i dotterbolaget under hela beskattningsåret för båda skattskyldiga eller sedan dotterbolaget började driva verksamhet av något slag,

att, om bidraget lämnats av dotterbolag till moderföretaget, detta är frikallat från skattskyldighet för utdelning från dotterbolaget, oavsett den omfattning i vilken moderföretaget utdelat vinstmedel till delägarna,

och att, om bidraget lämnats av ett dotterbolag till annat dotterbolag hos samma moderföretag, moderföretaget dels ägt mer än nio tiondelar av aktierna i dotterbolagen under hela beskattningsåret för båda dotterbolagen eller sedan dessa började driva verksamhet av något slag, dels antingen är skattskyldigt eller frikallat från skattskyldighet för utdelning från båda dotterbolagen eller är frikallat från skattskyldighet för utdelning från det bidragslämnande dotterbolaget, oavsett den omfattning i vilken moderföretaget utdelat vinstmedel till delägarna.

Lämnar svenskt aktiebolag eller förening som avses i 1 § lagen om ekonomiska föreningar koncernbidrag till aktiebolag som icke enligt första stycket är att anse som dotterbolag till bidragsgivaren, äga bestämmelserna i första stycket likväl tillämpning på bidraget, om under hela beskattningsåret för båda skatt-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

skyldiga eller sedan det bolag som mottagit bidraget började driva verksamhet av något slag det senare bolaget kunnat med tillämpning av 174 § 1 och 2 mom. lagen om aktiebolag genom fusioner bringas att uppgå i det bolag som lämnat bidraget eller, om bidraget lämnats av förening, i bolag som enligt första stycket är att anse som dotterbolag till föreningen. Därvid skall anses som om nämnda bestämmelser i lagen om aktiebolag varit tillämpliga även på bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag.

Koncernbidrag som avses i första eller andra stycket skall anses utgöra omkostnad för bidragsgivaren och intäkt för bidragstagaren i den förvärvskälla som utgör bidragsgivarens eller bidragstagarens huvudsakliga verksamhet, om det icke med hänsyn till bidragets syfte är uppenbart att bidraget bör hänföras till annan förvärvskälla.

Avdrag för koncernbidrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som visar att förutsättningar för sådant avdrag föreligga.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

57 §.

3 mom. Hava i annat fall än i 43 § sägs rörelseidkare, mellan vilka intressegemenskap råder (moder- och dotterföretag eller företag under i huvudsak gemensam ledning), vid affärer sinsemellan genom åsättande av högre eller lägre pris än de i allmänhet gällande eller andra liknande åtgärder åstadkommit, att inkomst av deras rörelse i avsevärd mån redovisats inom annan kommun än den, där inkomsten skulle redovisats, om intressegemenskap icke förefunnits, skall såsom beskattningsort för den rörelseidkare, hos vilken för hög inkomst sålunda redovisats, beträffande skäligen del av hans inkomst gälla den kommun,

3 mom. Hava i annat fall än i 43 § 1 mom. sägs näringsidkare, mellan vilka intressegemenskap råder (moder- och dotterföretag eller företag under i huvudsak gemensam ledning), vid affärer sinsemellan genom åsättande av högre eller lägre pris än de i allmänhet gällande eller andra liknande åtgärder åstadkommit, att inkomst av deras verksamhet i icke oväsentlig mån redovisats inom annan kommun än den, där inkomsten skulle redovisats, om intressegemenskap icke förefunnits, skall såsom beskattningsort för den näringsidkare, hos vilken för hög inkomst sålunda redovisats, beträffande skäligen del av hans inkomst

(Nuvarande lydelse)

där den andre rörelseidkaren skulle utgjort skatt för inkomsten, om normal prissättning tillämpats.

(Föreslagen lydelse)

gälla den kommun, där den andre näringsidkaren skulle utgjort skatt för inkomsten, om dylika åtgärder icke vidtagits.

Har koncernbidrag som avses i 43 § 3 mom. föranlett att inkomst redovisats inom annan kommun än den, där inkomsten skulle redovisats om bidraget icke lämnats, äga bestämmelserna i första stycket motsvarande tillämpning på den, som mottagit bidraget.

Anvisningar

till 29 §.

10. I anslutning — — — — — såsom kapitalförlust.

Har borgenär beviljat gäldenär, med vilken han är i sådan intressegemenskap som avses i anvisningarna till 43 §, ackord och kan det antagas att ackordet haft sin grund i intressegemenskapen, såsom när ingen annan borgenär med fordran av betydelse lämnat motsvarande ackord eller gäldenären uppenbarligen icke är på obestånd, äger borgenären rätt till avdrag för avskrivning på sin fordran hos gäldenären endast som för koncernbidrag enligt 43 § 3 mom.

till 43 §.

I denna paragraf meddelas vissa bestämmelser för det fall, att överflyttning av *vinst* ägt rum från här i riket skattskyldig näringsidkare till härstädes icke skattskyldig person. I 57 § 3 mom. givas bestämmelser för vissa fall av överflyttning av *vinst*, där båda kontrahenterna varit här i riket skattskyldiga.

I 1 mom. denna paragraf meddelas vissa bestämmelser för det fall, att överflyttning av *inkomst* ägt rum från här i riket skattskyldig näringsidkare till härstädes icke skattskyldig person. *Bestämmelserna gälla bland annat när en näringsidkare direkt eller indirekt deltagar i ledningen eller övervakningen av en annan näringsidkares företag eller äger del i detta företags kapital liksom när samma personer direkt eller indirekt deltaga i ledningen eller övervakningen av de båda företagen eller äga del i dessa företags kapital.*

Vid bedömning av prissättningen vid affärer mellan svenskt moderbolag och utländskt dotterbolag måste

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

särskild försiktighet iakttagas med hänsyn till de av affärsmässiga skäl betingade omständigheter som kunna påverka prissättningen i sådana fall.

I 57 § 3 mom. givas bestämmelser för vissa fall av överflyttning av inkomst, där båda kontrahenterna varit här i riket skattskyldiga.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling. De nya bestämmelserna skola icke tillämpas vid 1965 års taxering eller vid eftertaxering för år 1965 eller tidigare år.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 och 12 §§ förordningen den 19 februari 1954

(nr 40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg

Härigenom förordnas, att 2 och 12 §§ förordningen den 19 februari 1954 om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Avdrag enligt — — — — — mån jämkas.

Såsom förutsättning för att avdrag enligt denna förordning må åtnjutas skall, där ej annat följer av medgivande enligt 4 § tredje stycket, gälla, att den skattskyldige till länsstyrelsen i det län, inom vilket han taxeras till statlig inkomstskatt, överlämnat av svensk bank utfärdad garantiförbindelse enligt vilken *banken* förklarar sig intill angivet belopp svara för den kvarstående eller tillkommande skatt, som den skattskyldige må ha att erlægga för beskattningsår under vilket fondmedel, vilka icke använts för sitt än-

Såsom förutsättning för att avdrag enligt denna förordning må åtnjutas skall, där ej annat följer av medgivande enligt 4 § tredje stycket, gälla, att den skattskyldige till länsstyrelsen i det län, inom vilket han taxeras till statlig inkomstskatt, överlämnat av svensk bank *eller, efter länsstyrelsens prövning, annan svensk kreditinrättning* utfärdad garantiförbindelse enligt vilken *kreditinrättningen* förklarar sig intill angivet belopp svara för den kvarstående eller tillkommande skatt, som den skattskyldige må ha att erlægga för

¹ Senaste lydelse av 2 § och 12 §§ se 1959:169.

(Nuvarande lydelse)

damål, återförts till beskattning. Är fråga om handels- eller kommanditbolag, skall garantiförbindelsen avse den kvarstående eller tillkommande skatt, som envar delägare i bolaget må ha att erlægga för beskattningsår som nyss sagts. Förbindelsen skall i sådant fall överlämnas till länsstyrelsen i det län, inom vilket någon delägare i bolaget taxeras till statlig inkomstskatt.

Det åligger — — — — — förordning verkstälts.
 Garantiförbindelse skall — — — — — att fastställa.

(Föreslagen lydelse)

beskattningsår under vilket fondmedel, vilka icke använts för sitt ändamål, återförts till beskattning. Är fråga om handels- eller kommanditbolag, skall garantiförbindelsen avse den kvarstående eller tillkommande skatt, som envar delägare i bolaget må ha att erlægga för beskattningsår som nyss sagts. Förbindelsen skall i sådant fall överlämnas till länsstyrelsen i det län, inom vilket någon delägare i bolaget taxeras till statlig inkomstskatt.

12 §.

Länsstyrelsen skall — — — skola antecknas.

Ha till investeringsfond avsatta medel helt eller delvis tagits i anspråk för sitt ändamål, skall under rättelse härom av länsstyrelsen tillställas den *bank*, som utfärdat garantiförbindelse, varom i 2 § andra stycket stadgas. Har fond allenast delvis tagits i anspråk, skall uppgift tillika lämnas å det garanti-belopp, som därefter erfordras.

Har skattskyldig tecknat kontrakt om byggande av fartyg, vilket enligt kontraktet skall levereras inom tid, som gäller enligt 6 § andra stycket, och styrker den skattskyldige att han efter den tidpunkt, då försäljning som föranlett fondavsättningen ägt rum, fullgjort förskotts- eller dellikvid i enlighet med kontraktet, äger länsstyrelsen medgiva, att beloppet enligt avlämnad garantiförbindelse nedsättes med högst hälften av den sålunda fullgjorda likviden. Sådant medgivande må icke lämnas med mindre det med hänsyn till den skattskyldiges förhållanden och övriga föreliggande omständigheter skäligen kan antagas, att fonden kommer att tagas i anspråk för sitt ändamål. I samband med medgivande som nu sagts skall länsstyrelsen

Ha till investeringsfond avsatta medel helt eller delvis tagits i anspråk för sitt ändamål, skall under rättelse härom av länsstyrelsen tillställas den *kreditinrättning*, som utfärdat garantiförbindelse, varom i 2 § andra stycket stadgas. Har fond allenast delvis tagits i anspråk, skall uppgift tillika lämnas å det garanti-belopp, som därefter erfordras.

Har skattskyldig tecknat kontrakt om byggande av fartyg, vilket enligt kontraktet skall levereras inom tid, som gäller enligt 6 § andra stycket, och styrker den skattskyldige att han efter den tidpunkt, då försäljning som föranlett fondavsättningen ägt rum, fullgjort förskotts- eller dellikvid i enlighet med kontraktet, äger länsstyrelsen medgiva, att beloppet enligt avlämnad garantiförbindelse nedsättes med högst hälften av den sålunda fullgjorda likviden. Sådant medgivande må icke lämnas med mindre det med hänsyn till den skattskyldiges förhållanden och övriga föreliggande omständigheter skäligen kan antagas, att fonden kommer att tagas i anspråk för sitt ändamål. I samband med medgivande som nu sagts skall länsstyrelsen

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

lämna underrättelse härom till den bank, som utfärdat garantiförbindelsen, med uppgift tillika å det garantibelopp, som därefter erfordras.

lämna underrättelse härom till den kreditinrättning, som utfärdat garantiförbindelsen, med uppgift tillika å det garantibelopp, som därefter erfordras.

Ha till — — — — — å fartyget.

Det åligger — — — densamma återställas.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning

Härigenom förordnas, att 4 § förordningen den 27 maj 1955 om investeringsfonder för konjunkturutjämning¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Inbetalning av medel å konto för investering skall hos riksbanken ha va verkställt under det beskattningsår, för vilket avsättning till investeringsfond skett, eller ock därefter men icke senare än den dag företaget jämlikt bestämmelserna i 34 § taxeringsförordningen har att avlämna allmän självdeklaration för nämnda beskattningsår.

Inbetalning av medel å konto för investering skall hos riksbanken ha va verkställt under det beskattningsår, för vilket avsättning till investeringsfond skett, eller ock därefter men icke senare än den dag företaget jämlikt bestämmelserna i 34 § taxeringsförordningen har att avlämna allmän självdeklaration för nämnda beskattningsår. *Kungl. Maj:t må dock, om synnerliga skäl föreligga, medgiva att inbetalning verkställs vid senare tidpunkt.*

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 4 § se 1959: 69.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta lika lydande motionerna I: 767 av herr Wallmark och II: 900 av herr Nordgren, vari hemstälts,

1) att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 126 måtte besluta, att rätt till avdrag för koncernbidrag, som utgives från aktiebolag till ekonomisk förening, endast skall föreligga när bidraget utgör driftkostnad i bolagets verksamhet; samt

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga ändringar i propositionens författningstext.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 900.

I anledning av propositionen har till utskottet ingivits en skrivelse från Svenska försäkringsbolags riksförbund.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 12—13.

Vinstöverflyttning, enligt gällande rätt, s. 13—19.

Utredningen, s. 20—38.

Remissyttrandena, s. 38—48.

Departementschefen, s. 48—56.

Specialmotivering till ändring i kommunalskattelagen, s. 57—79.

Vissa särskilda frågor, s. 80—81.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

Motionärerna framhåller, att det rent principiellt inte synes föreligga någon skillnad mellan aktiebolag och ekonomiska föreningar vad angår koncernbeskattningen. Det bör ej vara företagsformen som avgör avdragsrättens omfattning vid vinstöverföringar. Därest bolagen och de ekonomiska föreningarna beskattades efter samma skattesats, skulle sålunda ingen invändning kunna göras mot ett fullständigt jämställande av de båda företagsformerna i förevarande hänseende.

Som bekant beskattas emellertid för närvarande ekonomiska föreningar efter en skattesats på 32 % mot 40 % för aktiebolag. En vinstöverflyttning från ett bolag till en moderförening kan därför komma att innebära att en koncern tillförsäkras sig obehöriga skattelättnader. Motionärerna kan därför inte biträda förslaget att vinstöverföringar i sådan riktning skall kunna

medföra avdragsrätt. Den ökade avdragsrätten för vinstöverflyttningar till ekonomisk förening skulle nämligen, framhålles det i motionerna, ytterligare vidga den orättvisa klyftan i skattehänseende mellan aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Frågan om bolagens och de ekonomiska föreningarnas beskattning över huvud taget är nu föremål för utredning. Det är inte osannolikt att företagsskatteutredningen kommer att förorda sådan ändring, att bolag och ekonomiska föreningar beskattas efter samma skattesats. Intill dess en sådan ordning genomföres bör enligt motionärernas mening rätt till avdrag för allmänt koncernbidrag från aktiebolag till ekonomisk förening inte föreligga.

Utskottet

I den förevarande propositionen framlägges bl. a. förslag rörande den skatterättsliga behandlingen av vissa vinstöverföringar mellan integrerade företag. De nya bestämmelserna är avsedda att tillämpas fr. o. m. 1966 års taxering.

Nuvarande skattelagstiftning innehåller inga uttryckliga bestämmelser om vinstöverföringar i form av direkta bidrag, s. k. koncernbidrag, mellan moder- och dotterföretag, och de relativt fåtaliga avgörandena i rättspraxis ger ingen direkt vägledning för bedömandet av rätten till avdrag vid inkomsttaxeringen för sådana bidrag.

Då det visat sig synnerligen svårt att åstadkomma en författningsmässig reglering av koncernbidrag, som utgör driftkostnad, har den föreslagna lagstiftningen på grundval av betänkandet om koncernbidrag m. m. (SOU 1964: 29) utformats som en vidgad rätt till resultatutjämning mellan företag, vilka på grund av ägareförehållandena kan betraktas som en skattskyldig. Syftet härmed har i första hand varit, att vid taxeringen undvika en prövning huruvida bidraget skall anses ha utgjort avdragsgill driftkostnad i givarens näringsverksamhet eller ej.

De föreslagna bestämmelserna innebär i huvudsak, att öppet koncernbidrag i nedan angivna fall skall anses som avdragsgill omkostnad för givaren och skattepliktig intäkt för mottagaren vid inkomsttaxeringen. I sådana koncerner, där svenskt aktiebolag eller ekonomisk förening innehar mer än 90 procent av aktierna i ett eller flera dotterbolag, skall avdrag medges för koncernbidrag, om bidraget lämnas mellan moderföretag och dotterbolag i endera riktningen eller mellan dotterbolag. Som förutsättning härför skall gälla, att företagens huvudsakliga verksamhet avser jordbruksfastighet, annan fastighet eller annan rörelse än livförsäkringsrörelse samt att vissa villkor i fråga om räkenskapsår och ägareförhållandets fortbestånd är uppfyllda. För rätt till avdrag för koncernbidrag från dotterbolag till moderföretag och mellan dotterbolag skall dessutom krävas, att gällande bestämmelser om kedjebeskattnig inte sätts ur kraft. Inom andra bolagskoncerner, d. v. s.

sådana där moderföretaget inte direkt äger 90 procent av aktierna i dotterbolagen, skall moderföretaget äga rätt till avdrag för koncernbidrag till dotterbolag, dotterdotterbolag etc., om det mottagande aktiebolaget efter en eller flera fusioner kunnat sammanslås med moderföretaget. Koncernbidraget skall redovisas öppet i såväl givarens som mottagarens självdeklarationer. Ovannämnda bestämmelser innebär ingen inskränkning i rätten till avdrag för sådant koncernbidrag som är att anse som driftkostnad i det givande företagens verksamhet.

De svårigheter, som förelegat både för de skattskyldiga och för taxeringsmyndigheterna att med ledning av rättspraxis bilda sig en uppfattning om skattedomstolarnas och riksskattenämndens inställning till frågan om avdrag för koncernbidrag, har blivit än mer accentuerade mot bakgrunden av koncernväsendets alltmer ökade betydelse inom näringslivet. Det har därför framstått som en brist i skattelagstiftningen, att uttryckliga författningsbestämmelser saknats på detta område. Det får med hänsyn härtill hälsas med tillfredsställelse, att bestämmelser i ämnet nu framlagts. Den föreslagna lagstiftningen är otvivelaktigt komplicerad, vilket torde vara ofrånkomligt, om man inte helt skall frångå gällande principer för beskattningen. Utskottet vill emellertid understryka departementschefens uttalande, att det i viss mån är fråga om en försökslagstiftning i avvaktan på resultatet av den pågående översynen av företagsbeskattningen.

Som ovan nämnts föreligger enligt förslaget i propositionen rätt till vinstöverföring i form av öppet koncernbidrag från ett helägt dotterbolag till en ekonomisk förening. I motionerna I: 767 och II: 900 har hemställts att för rätt till avdrag för koncernbidrag, som utgives från aktiebolag till ekonomisk förening, skall krävas att bidraget utgör driftkostnad i bolagets verksamhet. Som motivering för yrkandet har anförts att skatteuttaget vid den statliga taxeringen är olika för de båda företagsformerna, nämligen 40 procent för aktiebolag och 32 procent för ekonomiska föreningar, och att olikheterna mellan aktiebolag och ekonomiska föreningar i beskattningshänseende skulle ytterligare accentueras genom förslaget.

Om ett bolag tillåts överföra vinstmedel i form av öppet koncernbidrag till en ekonomisk förening medför detta självfallet en lägre beskattning av vinsten än om den beskattats hos bolaget. Trots olikheten i skattesatser de båda företagsformerna emellan medges emellertid enligt nuvarande praxis rätt till vinstöverföring mellan aktiebolag och ekonomiska föreningar dels genom prissättning på varor och tjänster och dels via s. k. kommissionärsbolag. Med hänsyn härtill och då både aktiebolag och ekonomiska föreningar i princip är underkastade dubbelbeskattning, vill utskottet inte motsätta sig förslaget i denna del. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 767 och II: 900.

I en till utskottet ingiven skrift från Svenska försäkringsbolags riksförbund har hemställts om sådan ändring av förslaget i propositionen, att be-

stämmelserna om öppna koncernbidrag även blir tillämpliga på ömsesidiga försäkringsbolag, vilka ofta är moderbolag till försäkringsaktiebolag.

Med anledning härav vill utskottet framhålla, att den föreslagna lagstiftningen bygger på principen, att företagen inom en koncern beskattas enligt enahanda regler. Öppna koncernbidrag kan därför enligt förslaget i princip endast ifrågakomma mellan företag som är föremål för dubbelbeskattning. Detta är inte fallet med ömsesidiga försäkringsbolag. En ytterligare utvidgning av det skattemässiga koncernbegreppet i förhållande till förslaget i propositionen bör enligt utskottets mening inte ifrågakomma med hänsyn till svårigheterna att kontrollera att bestämmelserna om dubbelbeskattning och kedjebeskattnings av bolagens vinster inte kringgås. Utskottet kan således inte biträda förbundets framställning men vill i sammanhanget erinra om att även i de fall förutsättningarna för öppet koncernbidrag inte är uppfyllda, rätt till avdrag för koncernbidrag likväl föreligger, då ett sådant bidrag är att anse som driftkostnad i det givande företagens verksamhet.

Nuvarande lagstiftning tillåter en viss dold vinstöverföring mellan intresenföretag via prissättningen på varor och tjänsteprestationer. Ingridanden från beskattningsmyndigheternas sida enligt bestämmelserna i 43 § och 57 § 3 mom. kommunalskattelagen kan för närvarande endast ske, när avvikelsen från normal prissättning är avsevärd. Genom nämnda bestämmelser har lagstiftaren velat förhindra, att vinstmedel överföres obeskattade till utlandet och att kommunernas beskattningsunderlag alltför mycket påverkas av vinstöverföringar mellan företag, som beskattas i skilda kommuner.

I syfte att skapa större möjligheter att ingripa mot obehöriga vinstöverföringar föreslås i propositionen, att kravet på att överföringen skall vara avsevärd slopas. I fråga om vinstöverföringar till utlandet föreslås sålunda att taxeringsmyndigheterna skall kunna ingripa så snart oriktig prissättning tillämpats och i fråga om vinstöverföringar mellan företag, som beskattas i olika kommuner här i riket, om den onormala prissättningen medfört att inkomst av verksamheten i inte oväsentlig mån redovisats inom annan kommun än den, där inkomsten skulle ha redovisats om intressegemenskap inte förelegat.

Vad först angår dylika vinstöverföringar från Sverige till utlandet ger de nuvarande reglerna i 43 § kommunalskattelagen inte de svenska beskattningsmyndigheterna möjligheter till ingripanden i samma utsträckning som gäller enligt de mellan Sverige och andra stater ingångna dubbelbeskattningsavtalen. Förslaget i propositionen innebär en anpassning av de svenska reglerna till de internationellt vedertagna på detta område och föranleder från denna synpunkt inga erinringar från utskottets sida. Utskottet vill emellertid särskilt framhålla, att den praktiska tillämpningen av bestämmelserna ställer stora krav på taxeringsmyndigheterna. I anvisningarna till 43 § kommunalskattelagen har också intagits en uppmaning att vid bedömning av

prissättningen vid affärer mellan svenskt moderbolag och utländskt dotterbolag särskild försiktighet måste iakttas med hänsyn till de av affärsmässiga skäl betingade omständigheter, som kan påverka prissättningen i sådana fall.

Vad härefter angår vinstöverföringar av här avsett slag mellan näringsidkare, som är skattskyldiga i olika kommuner här i riket, visar de framställningar, som under senare år i skilda sammanhang gjorts i syfte att tillgodose kommunernas intressen, att en viss skärpning av bestämmelserna kan vara motiverad. Fråga har därvid i första hand varit om kommuner, som för sitt beskattningsunderlag är särskilt beroende av sådana skatteobjekt som vattenkraftsanläggningar, gruvfyndigheter och skogar. Genom den successiva avvecklingen av fastighetsbeskattningen har dessa kommuner otvivelaktigt kommit i en relativt sämre ekonomisk ställning än tidigare. Det synes dessutom ha blivit allt vanligare att genom överenskommelser rörande prissättningen mellan å ena sidan företag, som exploaterar naturtillgångar, och å andra sidan företag, vilka står i intressegemenskap med sådana företag, avkastningen av naturtillgångarna i betydande omfattning redovisas i annan kommun än den, där inkomsten skulle ha redovisats, om intressegemenskap inte förelegat mellan företagen. På grund av den betydelse, som skatteintäkterna av olika slag av naturtillgångar har för kommunernas ekonomi, framför allt i glesbygderna, och då det även i andra fall är angeläget, att beskattningsmyndigheterna beredes större möjlighet än hittills att ingripa mot vinstöverföringar genom onormal prissättning på varor och tjänster, tillstyrker utskottet förslaget i propositionen även i denna del.

Förslagen rörande beskattningen av ackordsvinster i fall då intressegemenskap föreligger mellan borgenär och gäldenär samt av s. k. kommissionärsbolag ävensom de föreslagna ändringarna i förordningarna om fartygsfonder och konjunkturutjämningsfonder har inte föranlett några erinringar från utskottets sida. De i propositionen framlagda förslagen till ändringar i taxeringsförordningen behandlas av utskottet i annat sammanhang.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 126, i vad densamma behandlas i detta betänkande, och med avslag å de likalydande motionerna I: 767 av herr Wallmark och II: 900 av herr Nordgren — måtte antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 2 och 12 §§ förordningen den 19 februari 1954 (nr 40) om särskild investeringsfond för avyttrat fartyg; samt

3) förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 27 maj 1955 (nr 256) om investeringsfonder för konjunkturutjämning;

B) att de likalydande motionerna I: 767 av herr Wallmark och II: 900 av herr Nordgren måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 11 november 1965

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Wärnberg, Tage Johansson, Lundström*, Gösta Jacobsson, Billman, Helleblad och Ottosson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt, Allard*, Kärrlander, Vigelsbo*, fru Nettelbrandt, herrar Eriksson i Bäckmora*, Andersson i Essvik, Forsberg*, von Sydow och Sterne.

*) Icke närvarit vid justering av betänkandet.